

Vastuvõtmise kuupäev : 26/04/2023

Kohtuasi C-164/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

16. märts 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Szegedi Törvényszék (Szegedi kohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. märts 2023

Kaebaja:

VOLÁNBUSZ Zrt.

Vastustaja:

Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal (Bács-Kiskuni komitaadi kohalik omavalitsus, Ungari)

Põhikohtuasja ese

Aja, mis kulub kutselistel bussijuhtidel kodust tööle välisdepoodesse ja nendest koju tagasi sõitmiseks, tööajaks kvalifitseerimine.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Ese: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 561/2006 artikli 9 lõike 3 tõlgendamine.

Õiguslik alus: ERTL artikkel 267.

Eelotsuse küsimused

1. Kas [määruse nr 561/2006] artikli 9 lõike 3 mõistet „juhi tavaline tugipunkt tööandja tegevuskeskuses“ võib tõlgendada nii, et see on konkreetne koht, kus on juhi tugipunkt, see tähendab maanteereisijateveo ettevõtja rajatis või parkla või

muu geograafiline paik, mis on määratletud teekonna lähtekohana, kust juht regulaarselt tööd alustab ja kuhu ta selle lõpus oma tavapärase tööülesannete täitmise käigus ja tööandja konkreetseid juhiseid järgimata tagasi pöördub?

2. Kas selleks, et hinnata, kas teatav koht on „juhi tavaline tugipunkt tööandja tegevuskeskuses“ [määruse nr 561/2006] artikli 9 lõike 3 tähenduses, on oluline, kas selles kohas on olemas sobivad ruumid (nt sanitaar- ja heaoluruumid, puhkeala) või mitte?

3. Kas selleks, et hinnata, kas teatavad kohad on tööandja tegevuskeskused, kus on juhi tavaline tugipunkt, [määruse nr 561/2006] artikli 9 lõike 3 tähenduses, omab tähtsust asjaolu, et nende konkreetsete tugipunktide asukoht on töötajatele (bussijuhtidele) soodne, kuna need asuvad igal juhul nende kodule lähemal kui ettevõtja äriregistrijärgne ettevõtte asukoht või filiaal, nii et juhtide tööle sõidu aeg on lühem kui aeg, mis neil kuluks siis, kui nende töö algaks ja lõppeks neis ettevõtetes või filiaalides?

4. Kas juhul kui [määruse nr 561/2006] artikli 9 lõike 3 mõistet „juhi tavaline tugipunkt tööandja tegevuskeskuses“ ei saa määratleda konkreetse paigana, kus on juhi tugipunkt, st maanteereisijateveo ettevõtja rajatis või parkla või muu geograafiline paik, mis on määratletud teekonna lähtekohana, kust juht regulaarselt tööd alustab ja kuhu ta selle lõpus oma tavapärase tööülesannete täitmise käigus ja tööandja konkreetseid juhiseid järgimata tagasi pöördub, saab [määruse nr 561/2006] mõiste määratlust pidada meetmeteks töötingimuste osas, mille suhtes võivad asjaomase sektori tööandjad ja töötajad kollektiivläbirääkimiste teel või muul viisil ette näha töötajate jaoks soodsamad tingimused, arvestades [määruse nr 561/2006] põhjendust 5?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85, põhjendused 5 ja 17 ning artikkel 1 ja artikli 9 lõige 3.

Viidatud liikmeriigi õigusnormid

2012. aasta I seadus, millega kehtestatakse tööseadustik (a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény; edaspidi „tööseadustik“)

§ 86 lõike 3 punkt b:

„Tööajaks ei loeta:

[...]

b) töötaja kodust või elukohast tegelikku töökohta sõidu ning töökohast koju või elukohta sõidu kestust.“

§ 134 lõige 1:

„Tööandja peab registrit järgmiste ajavahemike kohta:

a) tavaline ja erakorraline tööaeg;

[...].“

§ 134 lõige 2:

„Registris näidatakse ajakohastatud vormis tavalise ja erakorralise tööaja algus- ja lõppaeg ning valmisoleku perioodid.“

§ 204 lõige 1:

„Avaliku sektori tööandjateks loetakse [...] äriühinguid, milles on riigil [...] valitsev mõjuvõim.“

Kaebaja ja töötajate ametiühingu vahel sõlmitud kollektiivlepingu tingimuse 4.7.1 punkt 2:

„[...] konkreetne koht, kus on juhi tugipunkt, see tähendab maanteereisijateveo ettevõtja rajatis või parkla või muu geograafiline paik, mis on määratletud teekonna lähtekohana, kust juht regulaarselt tööd alustab ja kuhu ta selle lõpus oma tavapärase tööülesannete täitmise käigus ja tööandja konkreetseid juhiseid järgimata tagasi pöördub“.

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse kokkuvõte

- 1 Kaebaja on Ungari õiguse alusel asutatud aktsiaselts (*zártkörűen működő részvénytársaság*), kes tegeleb bussireisijateveoga Ungari territooriumil nii pikematel kui ka lühematel kui 50 km pikkustel reisidel. Osa kaebaja tegevuseks vajalikest sõidukitest hoitakse väljaspool tema ettevõtet või filiaale (välisdepood). Kaebaja valis nende depoode asukohad nii, et need oleksid selle konkreetse sõidukiga töötava bussijuhi kodule lähemal kui ettevõttele või vastavale filiaalile. Nii kulub neil juhtidel sõiduki juurde ja koju tagasi sõitmiseks vähem aega kui siis, kui nad sõidaksid ettevõtte või filiaali asukohani (ja tagasi). Neis depoodes ei ole aga juhtide jaoks teenindavaid ruume (nt sanitaar- ja heaoluruumid, puhkeala).
- 2 Osa kaebaja juures bussijuhtidena tööle võetud töötajatest töötab regulaarselt oma töö tegemiseks vajaliku sõidukiga vastavalt tööandja juhistele, alustades oma tavapärasest tööülesannete täitmist kaebaja määratud välisdepoost ja pöördudes töö lõpus samasse depoosse tagasi.

- 3 Edasi-tagasi sõitudeks kasutavad juhid oma sõidukeid, mis ei kuulu määruse nr 561/2006 kohaldamisalasse, ning neiks sõitudeks kulunud aega ei arvestata töötaja hulka, mistõttu töötajad selle eest tasu ei saa.
- 4 Vastustajaks olev asutus viis kaebaja mitmes töökohas läbi inspekteerimised. Kontrollide käigus kontrollis ta, kas kaebaja täitis 2022. aasta märtsis täistööajaga töötavate bussijuhtide puhul määruse nr 561/2006 artikli 9 lõike 3 sätteid. Selle õigusnormi alusel kvalifitseeris vastustaja aja, mis kulus juhtidel kodust välisdepoosse ja sealt koju tagasi sõitmiseks, „teiseks tööks“ sama määruse artikli 4 punkti e tähenduses.
- 5 Vastustaja tuvastas, et kaebaja ei olnud neid perioode kontrollitaval ajavahemikul 67 töötaja puhul töötajana registreerinud, rikkudes tööseadustiku sätet tööandja registreerimiskohustuse kohta, mistõttu ta tegi tööandjale hoiatuse.
- 6 Kaebaja esitas vastustaja otsuse peale halduskohtule kaebuse, nõudes selle otsuse tühistamist.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 7 Kaebaja arvates ei tule määruse nr 561/2006 artikli 9 lõiget 3 kohaldada, kui bussijuht ei alusta tavaliselt sõidukiga tööd mitte ettevõttes või filiaalis, vaid teises kohas, kust ta regulaarselt oma tööd alustab ja kuhu ta pärast selle lõppu tagasi pöördub. Tööle sõidu aeg on selle sätte tähenduses teine töö ainult siis, kui juht alustab tööd või lõpetab töö bussiga tavapärasest kohast erinevas kohas.
- 8 Kaebaja väidab, et välisdepoode asukoht on valitud, arvestades bussijuhtide individuaalseid vajadusi, nii et tööle ja koju tagasi sõidu aeg oleks võimalikult lühem. Selle praktika kiitis heaks ja seda toetab ametiühing kollektiivlepingu raames, võttes arvesse töötajate huve.
- 9 Kaebaja leiab, et määruse nr 561/2006 ingliskeelset sõnastust arvestades võib väljendit „*where the driver is normally based*“ („juhi tavaline tugipunkt“) tõlgendada juhi „üldjuhul hariliku väljasõidu lähtepunktina“, samas kui „*operational centre*“ tuleb tõlgendada laiemas tähenduses kui mõisteid „*establishment*“ (ettevõtte) või „*branch*“ (filiaal).
- 10 Lõpuks väidab kaebaja, et see rikuks raskelt võrdse kohtlemise nõuet nende töötajate kahjuks, kes alustavad tööd või lõpetavad töö sõidukiga tööandja ettevõttes või filiaalis, kuna nende puhul ei arvestata tööle sõidu aega töötajana, ning ka nende töötajate kahjuks, kes juhivad reisijateveosõidukeid reisirajal, mille pikkus ei ületa 50 kilomeetrit, kuna nemad ei kuulu määruse nr 561/2006 kohaldamisalasse.
- 11 Vastustaja on seisukohal, et juht, kes sõidab tööle spetsiaalsesse kohta, mis asub mujal, mitte tööandja tegevuskohas ja mille on talle määranud tööandja selleks, et sealt sõidumeerikuga sõiduk võtta ja seda juhtida, täidab kohustust tööandja ees

ega saa seega oma aega vabalt kasutada. Igasugust aega, mis kulub juhil niisuguse sõiduki juhtimiseks, mis ei kuulu määruse nr 561/2006 kohaldamisalasse, kohta või kohast, mis ei ole juhi elukoht ega tööandja tegevuskoht ja kust juht peaks võtma või kuhu juht peaks jätma sõiduki, mis kuulub selle määruse kohaldamisalasse, loetakse „teiseks tööks“.

- 12 Vastustaja väidab, et Euroopa Kohus kasutas kohtuotsuses Smit Reizen (C-124/09, EU:C:2010:238) seoses mõistega „tegevuskoht“ terminit „rajatis“, samas kui mitu kaebaja välisdepood on lihtsalt parklad, mida ei saa pidada rajatisteks. Vastustaja leiab samuti, et nii väljend „tööandja peamine tegevuskoht“ komisjoni loodud töörühma „Juhises 2“ kui ka väljend „peamine tegevuskoht“, mida on kasutatud kohtuotsuses Skills Motor Coaches jt (C-297/99, EU:C:2001:37), vastavad määruses nr 561/2006 kasutatud mõistele „tööandja tegevuskeskus“.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

- 13 Esimese eelotsuse küsimuse kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Liidu Kohus on analüüsinud mõistet „peamine tegevuskoht“ kohtuotsustes Smit Reizen (C-124/09, EU:C:2010:238) ja Skills Motor Coaches jt (C-297/99, EU:C:2001:37). Kuigi Euroopa Kohus tegi need kaks kohtuotsust käesolevast õiguslikust kontekstist erinevas õiguslikus kontekstis, saab määruse nr 561/2006 artikli 9 lõike 3 tõlgendamisel tugineda kohtuotsusele Smit Reizen, sest erinevates õigusnormides sätestatud mõisteid saab analüüsida sama loogika järgi.
- 14 Arvestades määruse nr 561/2006 põhjenduses 17 ja artiklis 1 mainitud eesmäärke, tuleb arvesse võtta ka asjaomase juhi isikuga seotud aspekte.
- 15 Nende eesmärkidega oleks vastuolus tõlgendada mõistet „juhi tavaline tugipunkt tööandja tegevuskeskuses“ liiga laialt, kuid seda mõistet ei saa ka samastada mõistega registrijärgne asukoht. See mõiste peab osutama kohale, kust bussijuht oma tavapärase tööülesannete täitmise käigus ja tööandja konkreetseid juhiseid järgimata regulaarselt tööd alustab ja kuhu ta selle lõpus tagasi pöördub. Selliseks konkreetseks tugipunktiks võib olla maanteereisijateveo ettevõtja rajatis või parkla põhikohta või muu geograafiline paik, mis on määratletud teekonna lähtekohana.
- 16 Teise eelotsuse küsimuse puhul leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et juhul, kui konkreetne juht alustab regulaarselt tööd samast väljasõidu lähtepunktist, kuhu ta pärast tööd tagasi pöördub, ja kui lisaks on see koht mingil moel seotud tööandjaga, vastab see koht samuti määruse nr 561/2006 artikli 9 lõikes 3 sätestatud mõistele, isegi kui seal puuduvad sobivad rajatised.
- 17 Kolmanda eelotsuse küsimuse kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et konkreetsete tugipunktide asukoht on juhtidele väga soodne. Kui aeg, mis kulub välisdepoosse pargitud sõidukite juurde ja nende juurest koju tagasi sõitmiseks, tuleks arvestada tööaja hulka, oleks see määruse nr 561/2006 põhjenduses 17 ja

artiklis 1 nimetatud eesmärkidega vastuolus, kuna sel juhul oleks reisijateveoteenuseid osutavate ettevõtjate huvidega vastuolus valida alaliste bussidepoode asukohaks koht, kuhu nende töötajad jõuaksid lühema tööle sõidu ajaga.

- 18 Neljanda eelotsuse küsimusega seoses rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et isegi kui vastus esimesele küsimusele on eitav, oli kaebajal ja töötajate ametiühingul määruse nr 561/2006 põhjendust 5 arvestades õigus määratleda selle määruse artikli 9 lõikes 3 kasutatud mõiste kollektiivlepingus töötingimustena, mis on töötajatele soodsamad.